

CSM Riskhantering

Versionsinfo:

Ny version av CSM Riskhantering.

TABELL ÖVER VERSIONSFÖRÄNDRINGAR:

Version	Kommentar	Handläggare/Granskare	Fastställd av	Datum
1r	Grundutgåva, remiss 1	Thina Rydell/Björn Klingberg	Styrelsen	2017-04-15
1	Grundutgåva	Thina Rydell/Björn Klingberg	Styrelsen	2017-05-12
2	Uppdatering av riskbedömning o blankett	Thina Rydell/Stefan Åhman	Styrelsen	2017-11-27

INNEHÅLLSFÖRTECKNING:

CSM RISKHANTERING	1
TABELL ÖVER VERSIONSFÖRÄNDRINGAR:	2
INLEDNING	3
1. NU GÄLLANDE FÖRESKRIFTER OCH FÖRORDNINGAR	3
2. DEFINITIONER	3
3. RISKBEDÖMNING	4
3.1 INNEHÅLL	4
3.2 ÄNDRINGAR I SYSTEM SOM PÅVERKAR SÄKERHETEN	4
3.3 RISK- ANALYS OCH VÄRDERING.....	5
3.4 RISKMATRIS	5
3.5 RISKVÄRDERING.....	5
4. GENOMFÖRANDE AV EN RISKBEDÖMNING	6
4.1 OMFATTNING OCH DELTAGARE.....	6
4.2 RISKKÄLLORNA SKA IDENTIFIERAS	6
4.3 SCHEMATISK RISKVÄRDERING	6
4.4 RISKNIVÅER	6
4.5 PLAN FÖR ÅTGÄRDER	6
4.6 HANTERING AV RAPPORT OCH ARKIVERING	6
5. VÄSENTLIG ÄNDRING	6
5.1 KONTROLL AV KOMPETENS.....	6
5.2 EXTERNA BEDÖMARES RAPPORT.....	6
5.3 PROCESS FÖR RISKHANTERING OCH OBEROENDE BEDÖMNING	7

Inledning

All verksamhet är förknippad med risker. För att förebygga allvarliga konsekvenser av de risker som kan uppstå i den järnvägsverksamhet som bedrivs av Kalmar Veterantåg finns ett säkerhetsstyrningssystem med organisatoriska, personella och tekniska delsystem och rutiner. För att hantera möjliga konsekvenser av ändringar i detta system och tillämpningsområden ska riskbedömningar användas.

Ansvar för genomförande ligger hos styrelsen. Riskbedömningar hanteras av den verksamhetsansvarige för fordon när det gäller fordonsfrågor, eller säkerhet för övriga frågor. Vid arbetet bör också personer delta, som med stöd av egna erfarenheter kan ge synpunkter på riskerna och föreslå lämpliga åtgärder. Vid tveksamma resultat eller vid komplicerade frågor bör hjälp tas från utomstående expertis.

1. Nu gällande föreskrifter och förordningar

EU-kommissionens förordning EU nr 402/2013 (tidigare EG 352/2009) behandlar gemensam säkerhetsmetod för riskvärdering och riskbedömning och föreskriver en standardiserad metod för riskbedömning och analys. I bilaga I-III finns mall för genomförande av riskhanteringsprocessen, krav på oberoende bedömningsorgan samt vad en rapport från ett bedömningsorgan minst ska innehålla. Bilaga I inkluderas senare i detta dokument.

TSFS 2015:34 föreskriver direkt eller genom hänvisningar följande att det finns förfarande som säkerställer att:

- Det görs en bedömning av om den planerade förändringen påverkar trafiksäkerheten vid tekniska, drifts- och underhållsmässiga eller organisatoriska förändringar i verksamheten.
- Bedömningen i föregående punkt leder till slutsatsen att en förändring kan påverka trafiksäkerheten vilket resulterar i en riskanalys.
- De bedömningar enligt ovanstående punkter samt riskanalyser dokumenteras och att resultaten av utförda riskanalyser leder till nödvändiga åtgärder för att hantera risken.

2. Definitioner

Risk: frekvensen av olyckor och tillbud som vållar skada (orsakad av en riskkälla) och graden av allvar hos denna skada.

Riskanalys: systematisk användning av all tillgänglig information för att identifiera riskkällor och uppskatta risken.

Riskvärdering: ett förfarande utgående från riskanalys för att fastställa om en godtagbar risknivå har uppnåtts.

Riskbedömning: den övergripande process som innefattar en riskanalys och en riskvärdering.

Riskhantering: systematisk användning av strategier, förfaranden och metoder för att analysera, utvärdera och kontrollera risker.

Säkerhetskrav: de säkerhetsegenskaper (kvalitativa eller kvantitativa) hos ett system och dess drift (inklusive driftsregler) och underhåll som är nödvändiga för att lagstadgade eller företagsinterna säkerhetsmål ska uppfyllas.

Säkerhetsåtgärder: en samling åtgärder för att antingen minska förekomsten av en riskkälla eller mildra dess konsekvenser, så att man uppnår och/eller bibehåller en godtagbar risknivå.

3. Riskbedömning

Vid tekniska, drifts- och underhållsmässiga eller organisatoriska förändringar inom verksamheten ska en riskbedömning göras av berörd områdesansvarig och utföras av denne, eller av utsedd person eller grupp, baserad på relevant kunskap och kompetens. Bedömningen ska dokumenteras.

Exempel på sådana händelser är:

- Nya eller förändrade rutiner inom egna verksamheten
- Nya eller förändrade regler eller rutiner inom järnvägsverksamheten
- Förändringar av organisation (t ex införande av nya verksamhetsområden eller nya styrelsemedlemmar)
- En för verksamheten ny fordonstyp ska användas
- Upphandling av underhållstjänster från nya leverantörer
- Annat som kan påverka säkerheten

Riskbedömningar kan även vara nödvändiga när redan tillämpade rutiner eller befintliga tekniska konstruktioner genom inträffade tillbud eller andra händelser kan misstänkas vara osäkra.

Om ändringen bedöms påverka säkerheten, ska en riskanalys enligt etablerad metod genomföras och dokumenteras som, om ändringen är väsentlig, följer mallen gemensam säkerhetsmetod för riskvärdering och riskbedömning i EU 402/2013.

3.1 INNEHÅLL

Riskbedömningen ska ge svar på följande:

- Omfattning – vilka system ingår?
- Är förändringen väsentlig?
- Identifiering av riskkällor samt värdering av riskerna.
- Värsta tänkbara scenario – vad kan hända?
- Sannolikhet för att det händer?
- Vad blir konsekvensen?

För att skilja ut de största riskerna används en riskmatris. Genom denna erhålls ett värde baserat på frekvens och konsekvens. Se avsnitt 3.3 Riskanalys och värdering.

För att ytterligare bedöma risken kan dessa frågor användas:

- Värdering – kan vi tillåta att det händer?
- Åtgärder – Kan effekterna minimeras eller kan vi på något annat sätt förhindra händelsen?
- Iterativ process – efter genomförd analys kvarstår risker som kan identifieras? I så fall bör processen upprepas till risken/riskerna är på en acceptabel nivå.

3.2 ÄNDRINGAR I SYSTEM SOM PÅVERKAR SÄKERHETEN

Vid en förändring som påverkar säkerheten på något sätt ska en bedömning göras enligt nedanstående:

1. **Konsekvens** – vad är påföljden av bristande funktion/det bedömda systemet fungerar inte? Värsta tänkbara scenario.
2. **Innovation** – används för att genomföra förändringen. Det kan vara en ny lösning för järnvägsbranchen eller för oss i KV.
3. **Ändringens komplexitet.**
4. **Övervakning** – Det är inte möjligt att övervaka den genomförda ändringen under systemets hela livscykel och göra lämpliga ingripanden.

5. **Reverserbarhet** – är det möjligt att återgå till det system som var innan ändringen?
6. **Additionalitet** – ändringens betydelse med tanke på andra nyligen gjorda ändringar i systemet vilka inte bedömts som väsentliga.

3.3 RISK- ANALYS OCH VÄRDERING

Riskmatrisen vi använder består av två sammanslagna skalor och används för en bedömning av hur troligt det är att ett specifikt riskscenario inträffar och vad konsekvenserna blir. Skalorna är utformade med en kvantitativ eller kvalitativ rankingskala. Den vertikala axeln betecknar hur troligt det är att ett specifikt scenario inträffar och den horisontella illustrerar hur allvarliga konsekvenserna bedöms bli. Vi har valt sannolikhet med intervall som passar vår verksamhet, och konsekvens i en ökande skala.

De olika färgerna i riskmatrisen beskriver om en risk är acceptabel eller inte. Rött används för att beteckna ett område som inte är acceptabelt och grönt ett område där risken är acceptabel. Riskmatrisen är det verktyg som vi anser lämpar sig väl för att ge en grov överblick av samtliga riskscenarier som har identifierats.

3.4 RISKMATRIS

			Konsekvenser				
			1	5	10	25	75
			Mycket låg	Låg	Medelstor	Stor	Mycket stor
Sannolikhet	5	Varje månad	5	25	50	125	375
	4	Mellan 1-6 mån	4	20	40	100	300
	3	Mellan 6-12 mån	3	15	30	75	225
	2	Mellan 1 – 5 år	2	10	20	50	150
	1	Mer sällan än vart 5:e år	1	5	10	25	75

3.5 RISKVÄRDERING

Sannolikhet variation 1-5	1 Mycket låg	2 Låg	3 Medelstor	4 Stor	5 Mycket stor
	Mer sällan än var 5:e år	Mellan 1-5 år	Mellan 6-12 mån	Mellan 1-6 mån	Varje månad
Konsekvens variation 1-75	1 Mycket låg	5 Låg	10 Medelstor	25 Stor	75 Mycket stor
Personskada	Lindrig, ingen sjukfrånv	Allvarlig, upp till 14 d sjukfrånv	Mycket allvarlig, mer än 14 d sjukfrånv	1 död eller allvarlig skada med bestående men	Flera än 2 döda
Material/egendom	Under 20 tkr	Över 20 tkr	Under 100 tkr	Under 5 milj	Över 5 milj
Miljöpåverkan	Ingen	Lindrig	Tillfällig	Långvarig	bestående

4. Genomförande av en riskbedömning

4.1 OMFATTNING OCH DELTAGARE

Gå igenom analysens omfattning. Vilka risker ska ingå ex händelser, konsekvenser. Vilka områden ska ingå. Deltagare ska presenteras med vilken kompetens de innehar samt vilken roll de har haft i bedömningsarbetet.

4.2 RISKKÄLLORNA SKA IDENTIFIERAS

Identifiera och definiera riskällorna. Detta sker lämpligen i en grupp, sammansatt av personer med järnvägskompetens på olika nivåer. På så sätt ges en bättre bedömning av de identifierade riskällorna.

4.3 SCHEMATISK RISKVÄRDERING

Sannolikheten uppskattas i förhållande till de identifierade riskällornas möjlighet att utmynna i oönskade händelser och dess konsekvenser. Se mallen för riskvärdering.

4.4 RISKNIVÅER

Riskenivåerna fastställs genom den riskmatris som beskrivits. Det uppskattade talen för sannolikhet och konsekvens multipliceras och slutsumman anger riskenivå mellan 1-3.

	Nivå 1 – 75-375 Allvarligt område, åtgärdas omedelbart, säkra upp under tiden
	Nivå 2 - 20-50 Kritiskt område, risken måste reduceras om det är praktiskt genomförbart.
	Nivå 3 – 1-15 Risken är mindre allvarlig, intill godtagbar. Kan accepteras.

4.5 PLAN FÖR ÅTGÄRDER

Planen ska innehålla en kort beskrivning av lämpliga åtgärder, samt av vem de ska utföras och när detta ska ske. Där ska också noteras metod för uppföljning.

4.6 HANTERING AV RAPPORT OCH ARKIVERING

Rapport innehållande riskanalys, deltagare samt deras kompetens, åtgärder och uppföljning ska lämnas till styrelsen för beslut. Styrelsen ansvarar för att beslutade åtgärder genomförs, och följer sedan upp resultatet av förändringen.

Rapporten ska protokollföras och arkiveras både fysiskt och digitalt. Berörd personal informeras om beslutet. Skulle resultatet av rapporten vara av säkerhetskritisk natur kan detta resultera i ett PM som då skickas ut. I förekommande fall kan även KV säkerhetssystem uppdateras.

Rapporten kan lämnas ut till inblandade. Styrelseprotokollen är dock ej offentliga utan ett arbetsmaterial för styrelsen.

5. Väsentlig ändring

Om en ändring efter genomgång anses som väsentlig eller om styrelsen anser ska en oberoende bedömare anlitas. Då ska kraven i enlighet med EU 402/2013 bilaga I uppfyllas.

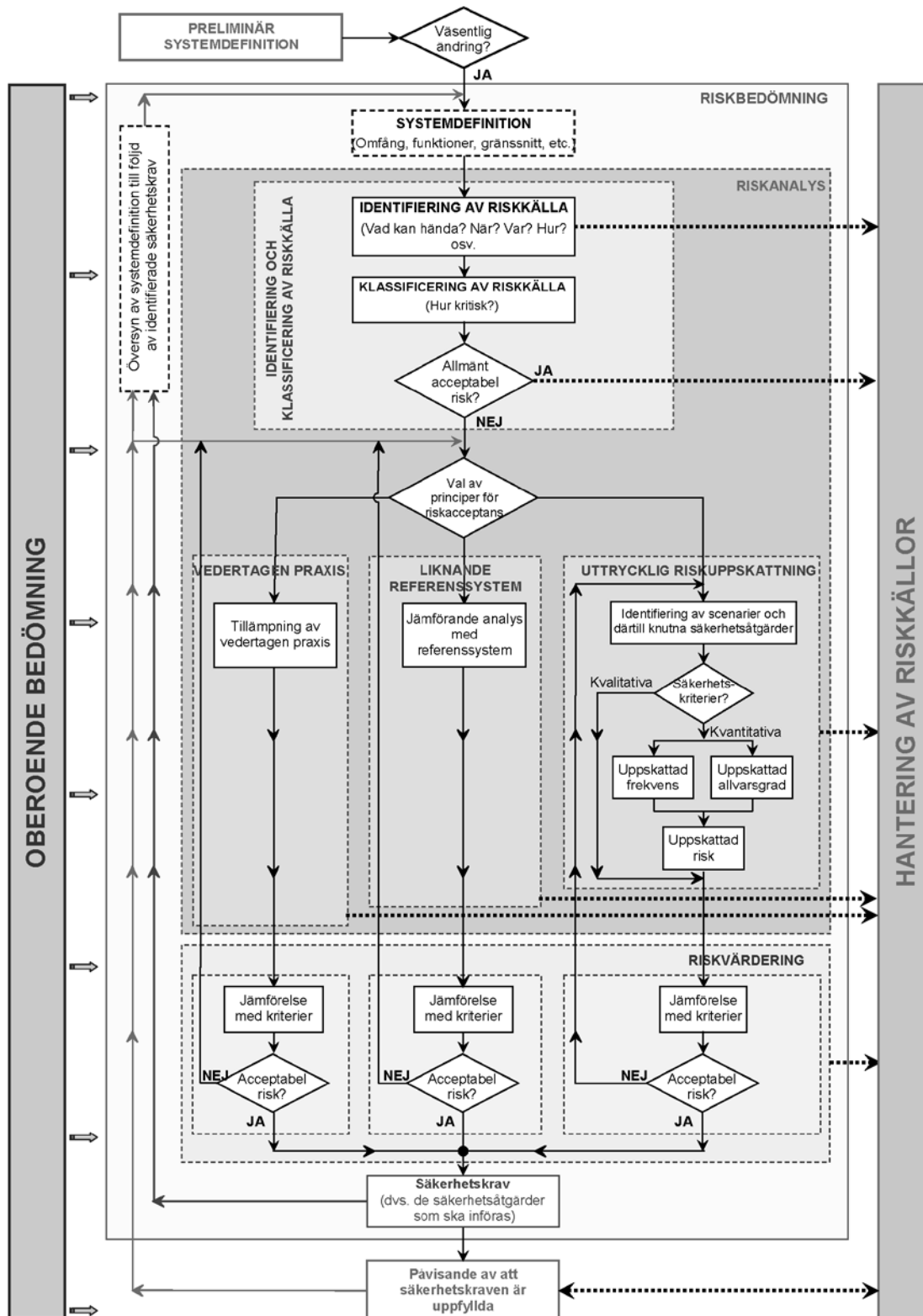
5.1 KONTROLL AV KOMPETENS

Den tilltänkte bedömaren ska vara ackrediterad och lämplig för uppdraget. Kontroll av behörighet görs på Swedacs webbsida av den som är utsedd att leda hanteringen.

5.2 EXTERNA BEDÖMARES RAPPORT

Extern bedömares rapport tas med som vägledande i den förändringsprocess som pågår. Tillämpningen ska väl dokumenteras och åtgärder i enlighet med rapporten ska innan införandet stämmas av med bedömaren. Rapporten arkiveras både fysiskt i pärm och digitalt av dokumentansvarig.

5.3 PROCESS FÖR RISKHANTERING OCH OBEROENDE BEDÖMNING

Blankett 161.1

Version 2

2017-11-05

Riskbedömning

Riskbedömningen avser:	Löpnr: (ex 001)
Datum:	
Genomförd av:	
Handläggare:	
Delges styrelsen samt (namn alt position):	

Beskrivning av förändringen:

Deltagare i gruppen:

Namn:

Kompetens:

Datum för genomförande av analysmetoden What if:

Avgränsningar eller beskrivning av andra förutsättningar:

Bedömningsprotokoll

Identifierad risk:	
Sannolikhet: (1-5)	
Konsekvens: (1-75)	
Risk värde:	
Risknivå:	
Åtgärd enligt plan:	
Nytt riskvärde:	

Åtgärdsplan

Identifierad risk:	
Åtgärdsförslag:	
Tidsplan:	
Ansvarig:	
Uppföljning:	